

1.เรื่อง การประสานงานเครือข่ายเพื่อเก็บข้อมูลสุขภาพคนพิการ

2.ชื่อ-นามสกุล นายธานินทร์ อ่อนนุชมงคล นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการพิเศษ

3.ชื่อหน่วยงาน กลุ่มสร้างเสริมศักยภาพเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

4.หลักงานและเหตุผล

สถานการณ์คนพิการในประเทศไทยมีคนพิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการจำนวน 2,108,536 คน (ร้อยละ 3.19 ของประชากรทั้งประเทศ) แบ่งเป็นคนพิการเพศชาย จำนวน 1,101,837 คน (ร้อยละ 52.26) และเพศหญิง จำนวน 1,006,699 คน (ร้อยละ 47.74) เมื่อวิเคราะห์ตามอายุและประเภทของความพิการพบว่าคนพิการอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 1,178,550 คน ร้อยละ 55.89 (ของจำนวนคนพิการทั้งหมด) คนพิการที่อยู่ในวัยทำงาน อายุระหว่าง 15 - 59 ปี มีจำนวน 852,033 คน ร้อยละ 40.41 (ของจำนวนคนพิการทั้งหมด) คนพิการที่มีอายุระหว่าง 15 - 59 ปี และคนพิการวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.95 และร้อยละ 56.95 ของจำนวน คนพิการอายุ 15 - 59 ปี และ 60 ปีขึ้นไป ตามลำดับ คนพิการที่อยู่ในวัยเด็กและวัยศึกษา (0 - 21 ปี) มีอัตราส่วนของคนพิการทางสติปัญญามากที่สุด จำนวน 46,201 คน คิดเป็นร้อยละ 30.39 ของจำนวนคนพิการที่อยู่ในวัยเด็กและวัยศึกษา (0 - 21 ปี) ทั้งหมด วิเคราะห์ตามสาเหตุความพิการพบว่า อันดับที่ 1 แพทย์ ไม่ระบุสาเหตุความพิการ ร้อยละ 48.28 อันดับที่ 2 ไม่ทราบสาเหตุ ร้อยละ 23.78 อันดับที่ 3 ความเจ็บป่วย / โรคอื่นๆ ร้อยละ 19.93 อันดับที่ 4 อุบัติเหตุ ร้อยละ 7.32 อันดับที่ 5 กรรมพันธุ์/ พันธุกรรม ร้อยละ 0.64 อันดับที่ 6 พิการแต่กำเนิด ร้อยละ 0.05 (ข้อมูลจากสำนักทะเบียนกลางกรมการปกครอง ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565) คนพิการแต่ละบุคคลต้องการได้รับการส่งเสริมสุขภาพที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับประเภทความพิการ อายุ ปัญหาสุขภาพ ระดับความสามารถในการดูแลช่วยเหลือตัวเอง ตลอดจนบริบทของสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย เป็นต้น และการจะได้อะไรมาซึ่งข้อมูลปัญหาสุขภาพคนพิการในประเทศไทยต้องมีการสำรวจ โดยการสำรวจเป็นกระบวนการหนึ่งในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งการสำรวจมีด้วยกันหลายประเภท เช่น การสำรวจทางโทรศัพท์ การสำรวจทางไปรษณีย์ การสำรวจออนไลน์ และการสำรวจจากการสัมภาษณ์บุคคลที่ให้คำตอบโดยตรง

การลงพื้นที่ในการสำรวจข้อมูลสุขภาพคนพิการโดยวิธีการสำรวจจากการสัมภาษณ์บุคคลที่ให้คำตอบโดยตรงนั้น ผู้สำรวจต้องมีความเข้าใจในแบบสำรวจ เพื่อตอบข้อสงสัยกับคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจน ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ที่มีความสำคัญมากในการช่วยสนับสนุนให้การสำรวจข้อมูลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยได้จำนวนการสำรวจครบตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้ต้องอาศัยการประสานงานที่ดี การติดต่อสื่อสารที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่น จึงจะช่วยให้เครือข่ายเกิดความต้องการอยากจะทำสนับสนุนช่วยเหลือด้วยความเต็มใจและรู้สึกมีส่วนร่วมในงาน นำไปสู่ความร่วมมือที่ยั่งยืนและต่อเนื่องต่อไป

5.วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจข้อมูลสุขภาพคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกายวัยทำงานในประเทศไทย ที่มีอายุระหว่าง 20 -59 ปี ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพคนพิการต่อไป

6. วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการ

1.ประสานงานเครือข่าย เพื่อชี้แจงรายละเอียดการสำรวจข้อมูลสุขภาพคนพิการ และร่วมจัดทำแผนการลงพื้นที่สำรวจคนพิการ รวมถึงจัดเตรียมสถานที่ในการรองรับคนพิการ (กรณีที่คนพิการสามารถเดินทางมาตอบแบบสำรวจได้) ตลอดจนเรื่องอาหารและอาหารว่างสำหรับคนพิการและผู้ดูแล

2.เตรียมทีมให้พร้อมสำหรับการลงพื้นที่ โดยทีมผู้สำรวจทุกคนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในแบบสำรวจทุกข้อ เพื่อตอบข้อสงสัยให้กับคนพิการได้ และทีมสำรวจต้องมีจำนวนเพียงพอในกรณีที่ต้องมีการแบ่งทีมลงตามอำเภอหรือชุมชนต่างๆ

3.ชี้แจงถึงความเป็นมา วัตถุประสงค์ ตลอดจนผลลัพธ์ของการสำรวจเพื่อให้คนพิการเข้าใจ รู้สึกถึงการมีคุณค่าในการตอบแบบสำรวจ และรู้สึกถึงการได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือคนพิการด้วยกัน

4.นำข้อมูลสุขภาพของคนพิการที่ได้จากการสำรวจมารวบรวมและวิเคราะห์ผลเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพคนพิการต่อไป

7.สรุปและข้อเสนอแนะ

1.การขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพคนพิการมีความจำเป็นมากที่ต้องทราบถึงข้อมูลสุขภาพของคนพิการเบื้องต้น เพื่อใช้วางแผนในการส่งเสริมสุขภาพได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของคนพิการมากที่สุด

2.การทำงานร่วมกับคนพิการ ให้มองถึงความเท่าเทียมที่ทุกคนพึงมี พึงได้รับ ไม่ควรมองว่าคนพิการคือบุคคลที่ไร้ความสามารถหรือเป็นบุคคลที่มีข้อจำกัด

3.การทำงานกับภาคีเครือข่าย ต้องสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่องและยั่งยืน ต้องทำงานด้วยความยืดหยุ่น เข้าใจบริบทพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ในการทำงานที่ชัดเจนร่วมกัน และต้องมีผลลัพธ์การทำงานร่วมกัน

8.ช่องทางการเผยแพร่

เว็บไซต์สำนักส่งเสริมสุขภาพ